ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΚΡΗΤΩΝ ΡΟΔΟΥ "Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ"

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΣΗ ΚΡΗΤΗΣ ΧΤΥΠΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΡΟΔΟ

του Ψηλορείτη οι στράτες

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Κ. ΡΟΔΟΥ
Αριθμός Αδείας 9

PRESS POST X+5 PRESS POST
Κωδικός 234248

ΕΛΤΑ Hellenic Post

Τεύχος 101 • Φεβρουάριος - Απρίλιος 2016
• Τ.Θ. 328 85100 Ρόδος

ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ

ΞΥΛΟΦΟΥΡΝΟΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ

Ζωντανή μουσική
κάθε Παρασκευή & Σάββατο!

Κλαυδίου Πέππερ 115-117 (περιοχή Ζέφυρος)
85100 Ρόδος, Τηλ.: 2241116072

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ
Με την τεχνογνωσία των
Εκπαιδευτηρίων Γείτονα

10ο χλμ Ρόδου - Λίνδου
Τηλ.: 22410 87747

Γνώση

Βρεφονηπιακός Σταθμός
Νηπιαγωγείο
Δημοτικό
Γυμνάσιο
Λύκειο
International Baccalaureate

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ

Πολιτισμός
Άθληση

Μοναδική Επιλογή!

ΑΣΑΟΥΤΗ
Μ & Χ
ΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΜΕΛΕΤΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ - ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

Απ. Παύλου 22
85100 Ρόδος
metalorho@gmail.com

ΜΕΤΑΛΛΟΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ Α.Ε

ISO9001:2008

PISCINES DEALES
Ο υδάτινος κοσμος σας!

Τηλ. 22410 66839 fax 22410 03520
Κιν. 6944596790, 6948624430

Η καρδιά στη Κρήτης χτυπά και στη Ρόδο

Τεύχος 101 • Φεβρουάριος - Απρίλιος 2016
Κυκλοφορεί ανά 3μηνο • Τιμή τεύχους: 0.10 Ευρώ

του Ψηλορείτη οι Στράτες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιοδική Πολιτιστική έκδοση της
Αδελφότητας Κρητών Ρόδου
«Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ»
Οδός: Πατριάρχου Αθηναγόρα 28
Τηλ. & Fax: 2241026738 - Τ.Θ. 328 Ρόδος 85100
www.psiloritis.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Υπεύθυνος Σύνταξης - Τυπογραφείου
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΩΤΑΚΗΣ • Τηλ: 22410.20638

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν οι:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
π. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΚΛΙΒΑΚΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Γιάννης Νιωτάκης
Α' Αντιπρόεδρος: Αντώνιος Ευαγ. Ξεπαπαδάκης
Β' Αντιπρόεδρος: Μανώλης Τσιρακάκης
Γεν. Γραμματέας: π. Εμμαν. Σκλιβάκης
Ειδικ. Γραμματέας: Μαρίνα Παπαδάκη
Ταμίας: Νικηφόρος Στρατήγης

Έφοροι Πνευματικών & Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων:
Νίκος Κουρουπάκης
Φωτεινή Φωνιαδάκη
Δημήτρης Παπασταματίου

Έφοροι Λέσχης:
Ελένη Ποντικάκη
Ειρήνη Μάτση - Ντελλάκη

Εξελεγκτική Επιτροπή:
Βαγγέλης Κορακάκης
Ευφροσύνη Κουβίδη
Κων/νος Αλεξ. Παπαδάκης

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν προσωπικές θέσεις των συντακτών τους.

Σχεδιασμός - Εκτύπωση:
Γραφικές Τέχνες - Εκδόσεις Βιβλίων
ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ Α. & ΣΙΑ Ο.Ε.
Τηλ.& Fax.: 22410.23768 ΡΟΔΟΣ
e-mail:papsot4@otenet.gr

Σελίδα

- Απο τεύχος... σε τεύχος.....5
- Το ιερό ψωμί.....6
- Εκδηλώσεις 2016.....7
- Με το κόψιμο της Βασιλόπιτας.....8
- Ελευθέριος Βενιζέλος - 80 χρόνια.....10
- Αποκριάτικη βραδιά με τον Νίκο Καλομοίρη....11
- Τα κάλαντα και μια μαντινάδα.....12
- Οι εκδηλώσεις Αρκάδι 2015.....13
- Χαιρετισμός Αρχιεπισκόπου.....14
- Το Αρκάδι των Αγγέλων.....15
- Κοντζές και Διωματάρης.....17
- Απλώς χορεύω ή μήπως.....18
- Κρητικόπουλα που διακρίθηκαν.....19
- Ντοάδες στο Δία.....20
- Ηγουμενίδιον - Ηγουμενιδάκιον.....22
- Του Ψηλορείτη οι Στράτες.....23
- Βιβλία που πήραμε.....24
- Με βάρσαμο και αρισμαρή.....28
- Αθιβολές - Νάκλια.....29

Ελευθέριος Βενιζέλος
Εθνικό Ίδρυμα
Ερευνών & Μελετών
"Ελευθ. Κ. Βενιζέλος"

Σχεδ. Εξωφύλλου:
Ρένα Βουτυράκη

Ελάτε στα
Συνεταιρισμένα
Φαρμακεία
Μέλη
ΣΥΦΑΚ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ
Συμβουλευτείτε τον Φαρμακοποιό σας
για την ομορφιά
& την ευεξία σας!
Περιηγηθείτε στις Διαδραστικές οθόνες
στα συνεταιρισμένα Φαρμακεία μας!
τώρα και e-shop!
www.syfak.com

Από τεύχος... σε τεύχος

Ξεκίνησε ένας καινούργιος χρόνος...

Στο ξεκίνημα κάθε καινούργιας χρονιάς ανοίγουμε πάντα με περίσκεψη και προβληματισμό το καινούργιο βιβλίο του χρόνου και αναλογιζόμαστε τι άραγε θα μας φέρει. Τα μηνύματα δεν είναι θετικά, όμως εμείς έχοντας κατά νουν ένα κείμενο που και παλιότερα το είχαμε αναδείξει θέλουμε να κρατήσουμε την αισιόδοξη πλευρά από το κείμενο αυτό. Σας το μεταφέρουμε ξανά κρατώντας την ουσία των προβληματισμών του καλού μας φίλου Γιώργου Καμβυσέλλη από άρθρο του στην εφημερίδα ΠΑΤΡΙΣ του Ηρακλείου.

«Ξεκίνησε ένας καινούργιος χρόνος. *Κάνω την ευχή να 'ναι πιο καλός ετούτος. Με τρυπάνε αμφιβολίες και βέλη απ' ολόγυρα σταλμένα. Τα διώχνω, προσπαθώ να αγνοήσω τα προγνωστικά και δυσοίωνα μανιφέστα... βλέπω το ποτήρι μου μισογεμάτο, ποτέ μισοάδειο, θέλω να αισιοδοξώ... Διώχνω τη μιζέρια... κοιτώ μόνο μπροστά μου και τα διδάγματα από το χτες να με πορεύουν... Η ευμάρεια λένε μας κάνει μαλθακούς. Αγάπη και μια φέτα ψωμί μας φτάνει να ζήσουμε, θαρρώ. Τι άλλο αλήθεια θέλει ο άθρωπος για να 'χει ευτυχία και να τη μετατρέπει σε πνεύμα, το υπέρτατο χρέος; Γι' αυτό σου λέω, έλα. Σε περιμένω. Σε περίμενα επέρσι τέτοια μέρα, όλο το χρόνο σε περίμενα μα δεν ήρθες. Πάλι σε προσμένω. Θα γυρίσεις να γιομίσουμε δυο κούπες κρασί να τις πιούμε σταυρωτά; Ν' αγγίξουν μάγουλα κι ανασαιμιές; Κι αγώνες κι ελπίδες και λαχτάρα μες απ' τα ριζίτικα τραγούδια, απ' της αγωνίας τις κραυγές μας και του μόχτου μας τον ιδρώτα; Απ' τον τίμιο ιδρώτα, για να ξεπροβάλλουν καινούργιες φλόγες σπαθωτές, τραχιές κι αιχμηρές. Να διώξουν το πονηρό και να ξαναβρούμε τη λευτερία. Ψωμί, τυρί κι ελιές μας φτάνουν άθρωπέ μου. Τι περιμένεις λοιπόν; Πάμε. Η ζωή, άμα τη δεις σε βάθος, είναι όμορφη, γλυκιά».*

Καλή χρονιά
Γιάννης Νιωτάκης

Η κρίση μας έχει αγγίξει περισσότερο γιατί έχουμε απομακρυνθεί ο ένας από τον άλλο. Χάσαμε, σε μεγάλο βαθμό, την εκτίμηση, την αλληλεγγύη, τη φιλία, την ανθρώπινη επαφή που είχαμε μεταξύ μας. Είναι όμως καιρός να αντιδράσουμε… Ας βάλουμε πάλι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας τον Άνθρωπο. Ας έρθουμε πάλι κοντά στις ρίζες μας. Για να αντλήσουμε δύναμη από την παράδοσή μας. Να επαναπροσδιορίσουμε την πολιτιστική μας ταυτότητα. Η παράδοση της Κρήτης έχει τόσα να μας δώσει ακόμη. Αρκεί να ενώσουμε τις καρδιές μας…

Καλή και ευλογημένη χρονιά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Το ιερό γωμί*

Γράφει ο Νίκος Ψιλάκης

Σε τούτη τη γωνιά του κόσμου, την Κρήτη, ο άρτος ήταν πάντα η βάση της τροφής των ανθρώπων. Συνήθεια παλιά των Ελλήνων να προσφέρουν ψωμιά στους θεούς τους, να τα αποθέτουν σε βωμούς, να τελούν αναίμακτες θυσίες, να ζυμώνουν άρτους με σχήματα ζώων υποκαθιστώντας με τον πιο απέριττο και τον πιο ανέξοδο τρόπο τα σφάγια των αιματηρών θυσιών. Κι αν τα θεωρήσει κανείς όλ' αυτά χαμένα στα βάθη του χρόνου, δεν έχει παρά να θυμηθεί πως στη χριστιανική τελετουργία ο άρτος μετουσιώνεται σε σώμα του Χριστού, πως θυσιάζεται κι αυτός στο ιερό θυσιαστήριο, πως γίνεται θεία μετάληψη.

Τι είναι λοιπόν το χριστόψωμο; Ίσως μια σύνοψη της ιερότητας. Ίσως το ακατάλυτο σύμβολο που έρχεται από το μακρινό παρελθόν για να θυμίσει τη σχέση του ανθρώπου με τον φυσικό κόσμο. Παιδί της γης είναι το ψωμί. Το σιτάρι που αλέθεται, το αλεύρι που ζυμώνεται, το ζυμάρι που ψήνεται, το ψωμί που μοιράζεται, το ψωμί βρίσκεται πάντα στο βουργιάλι του ζευγά και στο δισάκι του οδοιπόρου, το ψωμί που μετουσιώνεται, που γίνεται σύμβολο της επάρκειας. Όπου δεν υπάρχει ψωμί βασιλεύει η πείνα.

Δεν είναι τυχαίο λοιπόν που το χριστόψωμο, αλλού το λένε και χριστοκούλουρο, κατέχει ξεχωριστή θέση στα έθιμα των Χριστουγέννων. Καλοπλουμισμένο και μοσχομύριστο πλάθεται κάθε χρόνο για να τονώσει την πίστη στις πανάρχαιες αξίες της ζωής. Στον παραδοσιακό μας πολιτισμό το καθημερινό είναι συνάμα και ιερό, το απλό είναι συνάμα και όμορφο. Και πολύτιμο!

Γύρω από το γιορταστικό τραπέζι συνάζονται κάθε Χριστούγεννα οι φαμίλιες, αχνίζουν τα εδέσματα της μεγάλης γιορτής, γεμίζουν τα ποτήρια κρασί, δίνουν και παίρνουν οι ευχές.

Κάπως έτσι γινότανε κάποτε στην Κρήτη. Ποτέ άλλοτε δεν έμοιαζαν τόσο πολύ το τραπέζι του φτωχού και το τραπέζι του άρχοντα. Χοιρινό με χόντρο, τσιλαδιές, κοψίδια περασμένα στον άρδακτο και ψημένα στην παραστιά. Και στη μέση το ψωμί της γιορτής. Σε κάποια μέρη της Ελλάδας δεν το λένε απλά χριστόψωμο, το λένε κι αυτό Χριστό, ταυτίζοντάς το με το νιογέννητο θείο βρέφος.

Σε κάθε τραπέζι κι ένας Χριστός!

Αλλού πλάθουν χεράκια και ποδαράκια με το γιορτινό τους ζυμάρι, τα καλοψήνουν και κερνούν δικούς και ξένους. Κανείς δεν πρέπει να μείνει νηστικός τέτοιες μέρες. Τα δίνουν στα παιδιά του σπιτιού, τα μοιράζουν στους καλαντιστάδες. Κι όσα μείνουν τα βάζουν μέσα σε μεγάλα πανέρια στολισμένα με κεντήματα και δαντέλες και τα αφήνουν στη μέση του τραπεζιού. «Τα χεράκια του Χριστού», λένε. Και τα ποδαράκια του!

Σε κάθε τραπέζι κι ένας Χριστός!

*** Από το περιοδικό των super market Χαλκιαδάκη - ΥΠΕΡ Χ - Τεύχος 76 - Χριστούγεννα 2015.**

Εκδηλώσεις 2016

Σάββατο 5 Μαρτίου • Ώρα: 20.30 • Αποκριάτικη Κρητική Βραδιά

Ταβέρνα «ΦΛΩΡΑ» (19ο χιλ. Λεωφ. Ρόδου – Λίνδου, Αφάντου • τηλεφ: 22410-51825), με το μουσικό σχήμα του **Νίκου Καλομοίρη**. **Τιμή μενού: 20 ευρώ** (περιλαμβάνονται τα ποτά). ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: Γιάννης Νιωτάκης τηλ. 22410-20638, 6977268998, Μανώλης Τσιρακάκης τηλ. 22410-62395 - 6944320093, Αντώνης Ξεπαπαδάκης 6945977022, Νικηφόρος Στρατήγης τηλ. 22410-88711. **ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ:** Να δηλώσετε τη συμμετοχή σας μέχρι την **Παρασκευή 4 - 3 - 2016.**

Εκδηλώσεις μνήμης Ελευθέριου Βενιζέλου 80 χρόνια από τον θάνατό του

Κυριακή 27 Μαρτίου 2016 • Ώρα: 09.00

Ιερός Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου Ρόδου (Μητρόπολη)

• Εκδήλωση μνήμης 80 χρόνια από τον θάνατο του Εθνάρχη Ελευθέριου Βενιζέλου. Για τον Ελευθέριο Βενιζέλο θα μιλήσει ο ποιητής – συγγραφέας **Βαγγέλης Κιαγιαδάκης.**

• Κατάθεση στεφάνων στον ανδριάντα του Ελευθ. Βενιζέλου από τον Δήμαρχο Ρόδου και τον Πρόεδρο της Αδελφότητας Κρητών.

• Προσφορά κρητικού κεράσματος στη στέγη της Αδελφότητας Κρητών (Πατρ. Αθηναγόρα 28 Ρόδος).

Κυριακή 27 Μαρτίου 2016 • Ώρα: 20.30 • Δημοτικό Θέατρο Ρόδου

«Ελευθέριος Βενιζέλος - η ζωή του»

Επετειακή Εκδήλωση - Αφιέρωμα στον Ελευθέριο Βενιζέλο με την συμπλήρωση ογδόντα χρόνων από τον θάνατό του (18-3-1936)

Από το βιβλίο του συγγραφέα Βαγγέλη Κιαγιαδάκη «Ελευθέριος Βενιζέλος – Γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή του»

Συμμετέχουν: Η Ομάδα Ριζίτικου τραγουδιού, η Θεατρική Ομάδα, η Χορευτική Ομάδα «οι Σταυραετοί» και ο Δάσκαλος της Μουσικής, λυράρης Γιώργος Παραγυιός. Θα τιμηθεί ο ποιητής – συγγραφέας Βαγγέλης Κιαγιαδάκης

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ • Υπό την αιγίδα του Δήμου Ρόδου

Με το κόψιμο της Βασιλόπιτας υποδεχθήκαμε τον καινούργιο χρόνο

Η τελετή με το κόψιμο της Βασιλόπιτας αποτελεί για την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου το ουσιαστικό ξεκίνημα της καινούργιας χρονιάς αλλά και της προσπάθειας που κάνει για να προσφέρει στον πολιτισμό και την παράδοση του τόπου μας, όσο και στον Άνθρωπο. Η εκδήλωση αυτή έγινε φέτος την Κυριακή 17 Ιανουαρίου 2016 το απόγευμα στην αίθουσα ΒΕΡΓΙΝΑ στο Φαληράκι. Την αίθουσα πλημμύρισε μεγάλος αριθμός μελών και φίλων της Αδελφότητας που μαζί με τα παιδιά τους πήγαν για να ανταλλάξουν ευχές και να μοιραστούν τον πλούτο των συναισθημάτων που οι διοργανωτές είχαν φροντίσει να βρίσκεται σε μεγάλα αποθέματα στις καρδιές όλων.

Η τελετή ξεκίνησε με τη μαγεία των καλάντων από όλη την Ελλάδα που απέδωσαν μοναδικά τα παιδιά των τμημάτων μουσικής. Οι έφηβοι των τμημάτων χορού φρόντισαν αντίστοιχα να φορτίσουν την ατμόσφαιρα με τα αναμμένα κεριά και την όμορφη παρουσία τους με τις κρητικές φορεσιές.

Μετά τα κρητικά κάλαντα που έψαλαν όλοι, παιδιά και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τους παρευρισκόμενους καλωσόρισε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Γιάννης Νιωτάκης απευθύνοντάς τους θερμές ευχές για τον καινούργιο χρόνο.

Το κόψιμο της Βασιλόπιτας έγινε από τον ιερέα π. Εμμανουήλ που μετέφερε τις ευχές του Μητροπολίτη κ. Κύριλλου. Ευχές επίσης απεύθυναν οι αντιδήμαρχοι κ. Γεωρ. Πόκκιας και Τέρης Χατζηιωάννου, ο εκπρόσωπος του Αστυνομικού Διευθυντή κ. Μιχ. Καληωράκης, καθώς και ο Διευθυντής της Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης κ. Γιάννης Παπαδομαρκάκης.

Αμέσως μετά, έγινε η απονομή των τι-

συνέχεια στη σελίδα 9

μητικών διακρίσεων στα Κρητικόπουλα που πέρασαν στα Πανεπιστήμια τον περασμένο χρόνο. Μια επιβράβευση, που και για την Αδελφότητα Κρητών αποτελεί ξεχωριστή τιμή και εκδήλωση ηθικής συμπαράστασης στην προσπάθεια που παιδιά και γονείς έχουν καταβάλει. Στο ξεκίνημα των παιδιών για να κατακτήσουν τη ζωή και να κερδίσουν τον αγώνα τον καλό. Τα παιδιά που τιμήθηκαν είναι: Γιαννουλάκη Μαρία, Καλογεράκης Μάριος, Καρυδάκη Αντιγόνη, Κατσανεβάκη Χρυσάνθη-Τσαμπίκα, Μπούκλα Κων/να-Φωτιά, Παπαδομαρκάκης Χαράλαμπος, Συντυχάκης Ιωάννης, Τερεζάκης Μιχαήλ, Τσαγκάρης Ελευθέριος, Τσιχλάκη Φανή και Φτάκλα Σεβαστή.

Ιδιαίτερη στιγμή της βραδιάς αποτέλεσε η απονομή τιμητικής διάκρισης στον Ιατρό Γιάννη Εμμαν. Κυβερνητάκη που εκλέχτηκε επίκουρος καθηγητής Μαιευτικής – Γυναικολογίας στη Γερμανία. Μια διάκριση που τιμά την κρητική παροικία της Ρόδου της οποίας ξεχωριστό κύτταρό της είναι οι γονείς του.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε με την παρουσίαση των παιδιών των τμημάτων μουσικής και χορών. Το πρόγραμμα που είχαν με περισσή φροντίδα ετοιμάσει οι δάσκαλοι των παιδιών, λυράρης Γιώργος Παραγυιός και Μαρία Κουφού κέρδισε το θερμό χειροκρότημα και τον ενθουσιασμό όλων. Τα παιδιά των τμημάτων μουσικής, φτασμένοι λυράρηδες, λαουτιέρηδες και μαντολινάρηδες οδηγούσαν μουσικά τα παιδικά βήματα σε ένα υπέροχο «πάντρεμα» μουσικής και χορευτικής έκφρασης που μάγεψε στην κυριολεξία τους γονείς και τους φίλους της Αδελφότητας που είχαν γεμίσει την αίθουσα. Ήταν μια επιβράβευση της ιδιαίτερης προσπάθειας που οι δάσκαλοι των τμημάτων χορού και μουσικής καταβάλουν με ευαισθησία και αγάπη προς τα παιδιά αλλά και υπευθυνότητα και σεβασμό στην παράδοση του τόπου μας.

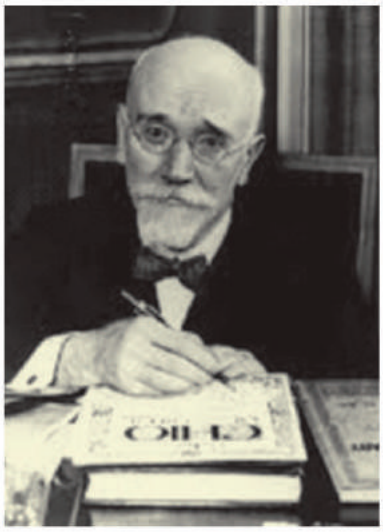
Η συνέχεια της βραδιάς ήταν ένα υπέροχο μουσικό ταξίδι στην Κρήτη με καπετάνιο τον δάσκαλο, λυράρη Γιώργο Παραγυιό και πλήρωμα τον Αποστόλη Ξεπαπαδάκη στο λαούτο, τον Μανώλη Χαλκιά στην κιθάρα αλλά και τους αναδυόμενους μουσικούς της καινούργιας γενιάς, τον Γιάννη Ροδίτη και τον Βαγγέλη Ξεπαπαδάκη στα λαούτα επίσης.

Η Αδελφότητα μοίρασε σε όλα τα παιδιά αναμνηστικά δώρα. Τη Βασιλόπιτα πρόσφεραν οι Φούρνοι Ποντικάκη και Pane di Capo.

Ελευθέριος Βενιζέλος
Ογδόντα χρόνια από τον θάνατό του

Φέτος συμπληρώνονται ογδόντα χρόνια από τότε που ο Εθνάρχης Ελευθέριος Βενιζέλος έφυγε για την αιωνιότητα στο Παρίσι (18-3-1936) σε ηλικία 72 ετών. Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου τιμώντας τη μνήμη του μεγάλου Κρητικού έχει οργανώσει δυο εκδηλώσεις την Κυριακή 27 Μαρτίου 2016. Στις εκδηλώσεις αυτές θα συμμετέχει ο ποιητής – συγγραφέας Βαγγέλης Κιαγιαδάκης που θα έρθει από το Ρέθυμνο.

Η εκδήλωση μνήμης θα γίνει το πρωί της Κυριακής 27-3-2016 στον Ιερό Ναό Εισοδίων της Θεοτόκου Ρόδου.

Το βράδυ, στο Δημοτικό θέατρο η εκδήλωση «Ελευθέριος Βενιζέλος – η ζωή του» θα είναι ένα αφιέρωμα στα γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή του μεγάλου Έλληνα οραματιστή. Η εκδήλωση αυτή θα στηριχτεί στο βιβλίο του Βαγγέλη Κιαγιαδάκη «Ελευθέριος Βενιζέλος – Γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή του» και θα συμμετέχουν όλες οι πολιτιστικές ομάδες της Αδελφότητας. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη για το κοινό.

Οι εκδηλώσεις για τον Ελευθέριο Βενιζέλου θα είναι υπό την αιγίδα του Δήμου Ρόδου.

Κρητικά Καληνωρίσματα

Κάθε Σάββατο στις δυο το μεσημέρι από το ραδιόφωνο Λυχνάρι

Η εκπομπή μας «Κρητικά καληνωρίσματα» από το Ραδιόφωνο Λυχνάρι, το ραδιόφωνο που φωτίζει την παράδοση (FM 91,4 και 91,7) είναι πάλι κοντά σας κάθε Σάββατο στις δύο το μεσημέρι. Είναι μια εκπομπή με πολλή κρητική μουσική, νέα από την Κρήτη και την Αδελφότητά μας, μαντινάδες, νάκλια κι αθιβολές. Οι φίλοι από τη λοιπή Ελλάδα και το εξωτερικό μπορούν να την ακούσουν μέσα από την ιστοσελίδα μας www.psiloritis.gr. Περιμένουμε τα σχόλια και τις παρατηρήσεις σας για να γίνει πιο άμεση η επικοινωνία μας. Μπορείτε να μας τα στείλετε με μήνυμα στην ιστοσελίδα μας ή στη σύνταξη του περιοδικού.

Αποκριάτικη βραδιά με το Νίκο Καλομοίρη

Τα τελευταία χρόνια η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου έχει καθιερώσει να διοργανώνει τις απόκριες μια κρητική βραδιά για να δοθεί η ευκαιρία σε όσους αγαπούν την κρητική μουσική να διασκεδάσουν με μια καθαρά παραδοσιακή εκδήλωση.

Μέσα στο άσχημο κλίμα των ημερών πρωταρχική ανάγκη είναι να δημιουργηθούν ευκαιρίες όπου οι άνθρωποι να μπορέσουν να βάλουν στην άκρη τα προβλήματα που καθημερινά τους ταλανίζουν και να έρθουν κοντά στον συνάνθρωπό τους. Ευκαιρία δίνεται με αφορμή τις απόκριες. Και σ' αυτή τη δράση πρωταρχικό ρόλο έχει η παράδοση της Κρήτης αλλά και ο σκοπός που γίνονται παρόμοιες εκδηλώσεις. Να μπορέσουν, όσοι συμμετέχουν να διασκεδάσουν και να συσφιχτούνε περισσότερο οι σχέσεις μεταξύ τους. Να οδηγηθεί η σκέψη σε άλλα, υγιή μονοπάτια που έχουν ιδιαίτερη αξία στον ψυχισμό του ανθρώπου. Κι αυτό πραγματοποιείται με περίσκεψη και σεβασμό αλλά και την πεποίθηση ότι όλοι μαζί, με ταξιδευτές τη μουσική και τον χορό της Κρήτης μπορεί να το πετύχουμε.

Η αποκριάτικη βραδιά που οργανώνει η Αδελφότητα Κρητών το Σάββατο 5 Μαρτίου 2016 έχει αυτόν τον σκοπό. Όσοι πάρουν μέρος, να ξεφύγουν από την καθημερινότητα και να περάσουν όλοι μαζί ένα ευχάριστο βράδυ.

Σ' αυτό θα συμβάλουν ο λυράρης Νίκος Καλομοίρης με τους συνεργάτες του που θα μας μεταφέρουν στην Κρήτη με τη μουσική και το τραγούδι.

Το κέφι που θα αποτελέσει το εισιτήριο για το ταξίδι αυτό θα το φέρετε εσείς. Γιατί κανείς, όσο και αν προσπαθήσει, δεν πρόκειται να μας κάνει να χάσουμε τη δύναμη, το κουράγιο και κυρίως τη διάθεση για ζωή αν αυτό δεν το επιτρέψουμε εμείς.

Τα κάλαντα και μια μαντινάδα του Γιώργη Παραγυιού

Η καθιερωμένη γιορτινή επίσκεψη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας Κρητών σε σπίτια και καταστήματα, παραμονή των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς ήταν φέτος ιδιαίτερα φορτισμένη αλλά και πλουσιότερη σε συναίσθημα. Κι αυτό γιατί οι επισκέψεις αυτές είχαν μια ξεχωριστή ανθρώπινη επαφή με κάποιους ανθρώπους, μέλη της Αδελφότητας, που είναι μεγαλύτεροι στην ηλικία και έχουν περισσότερο ανάγκη από την κοινωνική αλλά και προσωπική επαφή, ιδιαίτερα τις χρονιάρες μέρες.

Τα κάλαντα της παραμονής της Πρωτοχρονιάς ξεκίνησαν από το Μητροπολίτη κ. Κύριλλο για να πάρουν, τα μέλη και η Αδελφότητα την ευλογία και τις ευχές του για τον καινούργιο χρόνο.

Τα παιδιά με τις κρητικές στολές, τις λύρες και τα λαούτα έδιναν το ιδιαίτερο χρώμα της κρητικής πατούλιας, όπως και το χαμόγελο που αισιόδοξα ανθούσε στα παιδικά πρόσωπα.

Τον καινούργιο χρόνο υποδεχθήκαμε με τη μαντινάδα του Γιώργη Παραγυιού που μοιραζόμαστε μαζί σας.

Το δεκαπέντε έφυγε
κι ήρθενε το δεκάξι
εύχομαι τούτη η χρονιά
τα πράγματα να φτιάξει.
Καλή χρονιά σε όλους...

www.psiloritis.gr

Η ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΜΑΣ

Εμπλουτίζεται συνεχώς η ιστοσελίδα της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου www.psiloritis.gr. Επισκεφτείτε την κι αφήστε το μήνυμά σας...

Οι εκδηλώσεις «Αρκάδι 2015»

Στο Βωμό της Πατρίδας.

Με ξεχωριστή λαμπρότητα και την παρουσία του Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Ειρηναίου γιορτάστηκε από την Αδελφότητα Κρητών στη Ρόδο η 149η επέτειος του ολοκαυτώματος του Αρκαδίου την Κυριακή 15-11-2015.

Η τελετή μνήμης που έγινε στον Ιερό Ναό Ευαγγελισμού Ρόδου το πρωί της Κυριακής συγκέντρωσε μεγάλο αριθμό μελών και φίλων της Αδελφότητας. Στη μεγάλη θυσία των αγωνιστών της Μονής αναφέρθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης και στο αιώνιο χρέος που έχουμε απέναντι τους. Σημείωσε επίσης τη βαθύτερη σημασία του μνημόσυνου στις μέρες μας και συμβούλευσε να δημιουργούμε γέφυρες επικοινωνίας αγάπης και αδελφοσύνης. Τόνισε ότι μπορούμε να αντισταθούμε στις προκλήσεις της εποχής που ζούμε και να παραμείνουμε ακλόνητοι στις αρχές μας.

συνέχεια στη σελίδα 14

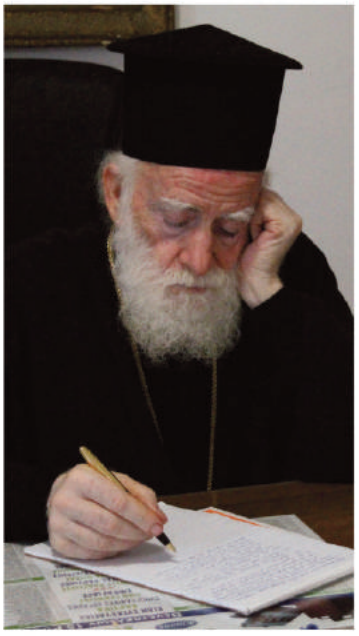
Στη στέγη της Αδελφότητας.

Χαιρετισμός Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Ειρηναίου στους Κρήτες της Ρόδου

Χαρά, συγκίνηση και δέος αισθάνομαι σήμερον κατά την επίσκεψιν μου εις τον ευλογημένον αυτόν τόπον, το σπίτι των Κρητών του «Ψηλορείτη». Δόξα τω Θεώ δια την επίσκεψίν μου και την συνάντησίν των αδελφών μου των Κρητών.

Ολοψύχως, εύχομαι να ευλογεί ο Θεός την Κρήτην και τους Κρήτες οι οποίοι μένουν εις την Μεγαλόνησον, εις την ευλογημένην Κρήτην και εις την Ρόδον.

Οι Κρήτες αδελφοί μας, οι οποίοι μένουν εις την ευλογημένην Ρόδον να κρατούν την ταυτότητά των, να είναι αληθινοί και γνήσιοι Κρητικοί, αληθινά παιδιά της Κρήτης, να αγαπούν την Κρήτην, την ιστορία και την παράδοσή της, να μην λησμονούν ποτέ τους ευλογημένους πατέρες και προγόνους μας, να εκφράζουν την Κρήτη, τον πολιτισμό, την παράδοση και την αιώνια λεβεντιά της.

Ρόδος, 15-11-2015

Ο Κρήτης Ειρηναίος

Οι εκδηλώσεις «Αρκάδι 2015»

συνέχεια από τη σελίδα 13

Αναφορά στην παρουσία του Αρχιεπισκόπου και στη θυσία των Κρητών αγωνιστών έκανε και ο Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος με λόγο λιτό και απέριττο.

Ακολούθως, έγινε κατάθεση στεφάνων στο Βωμό της Πατρίδας από το Δήμαρχο Ρόδου Φώτη Χατζηδιάκο και τον Πρόεδρο της Αδελφότητας Γιάννη Νιωτάκη. Με τον ύμνο της Κρήτης που έψαλε η Ομάδα Ριζίτικου τραγουδιού τελείωσε η σεμνή τελετή στην οποία παραβρέθηκαν εκπρόσωποι των αρχών της Ρόδου, ενώ τιμητική παρουσία είχε ομάδα νέων με κρητικές στολές.

Αμέσως μετά, προσφέρθηκε κρητικό κέρασμα στη στέγη της Αδελφότητας. Η παρουσία του Αρχιεπισκόπου κ. Ειρηναίου και του Μητροπολίτη κ. Κύριλλου στη στέγη των Κρητών της Ρόδου ήταν εξαιρετικά τιμητική. Ο πρόεδρος της Αδελφότητας πρόσφερε στον Αρχιεπίσκοπο, εκ μέρους του Δ.Σ. αντίγραφο αρχαίου Ροδίτικου νομίσματος. Η Ομάδα Ριζίτικου τραγουδιού του αφιέρωσε δυο ριζίτικα τραγούδια, ενώ ο ξεχωριστός Ιεράρχης, φεύγοντας, άφησε στους Κρητικούς της Ρόδου το χαιρετισμό του που δημοσιεύεται στην πιο πάνω στήλη του περιοδικού.

Το Αρκάδι των Αγγέλων. Μια εκδήλωση μνήμης και στοχασμού

Η συγκίνηση κι ίσως ένα δάκρυ στην άκρη των ματιών ήταν ο αδιάψευστος μάρτυρας των συναισθημάτων που πλημμύρισαν τους θεατές της παράστασης «Το Αρκάδι των Αγγέλων» που ήταν αφιερωμένη στη θυσία των αγωνιστών της μονής Αρκαδίου. Οι εκδηλώσεις αυτές των θεατών ήταν και η αμοιβή για τους συντελεστές της εκδήλωσης που έγινε το Σάββατο 28-11-2015 στο Δημοτικό Θέατρο Ρόδου.

Το υπέροχο, ομώνυμο ντοκιμαντέρ της τ. Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ρεθύμνης δημιούργησε τον καμβά για να ξεδιπλωθούν τα συναισθήματα. Μετέφερε τους θεατές στον τόπο και το χρόνο (1866), της μεγάλης εθελοθυσίας παρουσιάζοντας το χρονικό και του ήρωες του αγώνα.

Η συνέχεια όμως ήταν συγκλονιστική. Οι δυο ηρωίδες που διασώθηκαν, μετά την καταστροφή της μονής, σε ένα μοναδικό μονόλογό τους έκαναν τις καρδιές να ραγίσουν. Ήταν η Σφακιαναντώναινα (Φρόσω Κουβίδη), το μικρό κοριτσάκι, η μόνη διασωθείσα από την ανατίναξη της πυριτιδαποθήκης. Οι μνήμες που μοιράστηκε με το κοινό είχαν ένα ανυπέρβλητο συναισθηματικό φορτίο που η ηθοποιός απέδωσε με συγκλονιστικό τρόπο.

Μοναδική όμως ήταν και η Δασκαλοχαρίκλεια (Μαρία Παπαδάκη) σε έναν αβάσταχτο μονόλογο με την ιστορία, τους θεατές και τους τρεις σκοτωμένους γιούς της. Η ραγισμένη φωνή της έφτασε στα μύχια της ανθρώπινης ύπαρξης των ανθρώπων που καθηλωμένοι από την ένταση και το βάρος των συναισθημάτων άνοιγαν το νου και την καρδιά τους για να ανταμώσουν με τις ψυχές των μοναδικών εκείνων τέκνων της Κρήτης.

Τη λεβεντιά και τις αξίες ενός άλλου ήρωα, που σκοτώθηκε υπερασπιζόμενος την αδούλωτη ψυχή του Κρητικού, του Εμμαν. Παχλά παρουσίασε ένας συναγωνιστής του. Ο συναγωνιστής του (Στέλιος Μοσχονάς) με ύφος σεμνό και χαμηλότονο,

συνέχεια στη σελίδα 16

αναφέρθηκε στις τελευταίες ώρες του, ξεδιπλώνοντας τον πλούσιο ψυχικό κόσμο των ανθρώπων που ήταν αποφασισμένοι να πεθάνουν για την πατρίδα.

Ο Ηγούμενος Γαβριήλ (Γιώργος Χουρδάκης), το πρόσωπο – έμβλημα του αγώνα της μονής και της Κρήτης ολόκληρης, σε ρόλο λυτρωτή, έκλεισε, με τον υπέροχο λόγο του, το σεμνό αφιέρωμα στην κρητική γενιά των αγωνιστών του 1866.

Τη δική τους πινελιά στην εκδήλωση έβαλαν με το λεβέντικο τραγούδι τους οι Ριζίτες, ενώ η εκδήλωση έκλεισε με τη χορευτική ομάδα «οι Σταυραετοί» σε μια ξεχωριστή προσέγγιση των χορών της Κρήτης. Το μουσικό κομμάτι είχε επιμεληθεί ο δάσκαλος της μουσικής λυράρης Γιώργος Παραγυιός ο οποίος χειροκροτήθηκε θερμά. Στο αφιερωμένο στο Αρκάδι πρόγραμμά του, συνεργάτες είχε δυο μαθητές του. Το Βαγγέλη Ξεπαπαδάκη και τον Γιάννη Ροδίτη οι οποίοι, όλοι μαζί ενθουσίασαν το κοινό. Ο παρουσιαστής της εκδήλωσης Γιάννης Νιωτάκης χαρακτηριστικά σχολίασε. «Είναι υπέροχες οι στιγμές που ένας δάσκαλος συνεργάζεται ισότιμα με τους μαθητές του».

Τη σκηνοθετική επιμέλεια είχε ο σκηνοθέτης Γιάννης Φλώρος, ενώ την εικόνα, τη μουσική και τον ήχο είχε επιμεληθεί ο π. Εμμ. Σκλιβάκης.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Αρκετοί φίλοι έχουν εκφράσει την επιθυμία να ενισχύσουν οικονομικά την Αδελφότητά μας. Όσοι θέλουν μπορούν να καταθέσουν το ποσό που επιθυμούν στο λογαριασμό της Αδελφότητας **Πειραιώς Λογ. 6388-040034-528** ή να το εμβάσουν με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: **Αδελφότητα Κρητών Ρόδου, Τ.Θ. 328, 85100 ΡΟΔΟΣ.**

Ευχαριστούμε θερμά τους φίλους που ενίσχυσαν οικονομικά την Αδελφότητά μας το τρίμηνο που πέρασε. Παρακαλούμε όμως να αναγράφουν στα τραπεζικά εμβάσματα το όνομά τους και να ζητούν από την τράπεζα να αναφέρεται αυτό επειδή πολλές από τις καταθέσεις που έγιναν αυτό το τρίμηνο έχουν έλθει χωρίς να αναφέρονται οι αποστολείς.

«Κοντζές και Διωματάρης» Το καινούργιο θεατρικό έργο

Αν θα θελήσει κάποιος να βάλει σε καλούπι το καινούργιο θεατρικό έργο που άρχισε να δουλεύει η θεατρική ομάδα της Αδελφότητας Κρητών, μάλλον δεν θα τα καταφέρει. Κι αυτό γιατί το έργο αυτό ξεφεύγει από τα πρότυπα των έργων που μέχρι τώρα, τις ηθογραφίες, παρουσίαζε. Είναι ένα κράμα κωμωδίας - παρωδίας κρατώντας μόνο ως ραχοκοκαλιά το μύθο μιας ηθογραφικής καταγραφής.

Το έργο «Κοντζές και Διωματάρης» έχει γράψει ο Γιάννης Νιωτάκης σε μια περίοδο ωριμότητας της θεατρικής του γραφής. Όπως και σε μια αντίστοιχη ώριμη φάση βρίσκονται και τα μέλη της Ομάδας που έχουν αναλάβει να ενσαρκώσουν τους ρόλους του θεατρικού έργου.

Το έργο αυτό έχει το στοιχείο μια πρωτότυπης, θεατρικά, προσέγγισης των ανθρώπων της Κρήτης, κρατώντας τη διάλεκτο, ως εργαλείο για να χρωματιστούν οι καταστάσεις οι οποίες παρωδούνται στο μεγαλύτερο μέρος του έργου.

Μια εξίσου φιλόδοξη πρόκληση έχει να διαχειριστεί και ο σκηνοθέτης της Ομάδας Γιάννης Φλώρος που όπως σχολίασε, του αρέσει να πειραματίζεται και να αναδεικνύει πρόσωπα και καταστάσεις που δημιουργούν ένα ευχάριστο αποτέλεσμα που τις μέρες μας έχει ανάγκη ο θεατής.

Στο έργο αυτό, το οποίο αναμένεται να βγάλει πολύ γέλιο, συμμετέχουν οι: Φρόσω Κουβίδη, Μαρία Παπαδάκη, Νίκος Κουρουπάκης, Ευγενία Στεφανάκη, Μανώλης Τσιρακάκης, Αντ. Ευ. Ξεπαπαδάκης, Μανώλης Καλογεράκης, Μάριος Καλογεράκης, Νικηφόρος Στρατήγης, Στέλιος Μοσχονάς, Γιώργος Ψαρολογάκης και Γιάννης Νιωτάκης.

Επειδή πολλοί θα αναρωτηθούν τι σημαίνει ο τίτλος του έργου να πούμε ότι Κοντζές είναι το μπουμπούκι του τριαντάφυλλου, μεταφορικά εκείνος που νεάζει, ενώ Διωματάρης, ο όμορφος άντρας.

Το καινούργιο θεατρικό έργο «Κοντζές και Διωματάρης» έχει προγραμματιστεί να παρουσιαστεί στις αρχές του Ιούνη.

Σκηνή από το έργο «Κεντρί και μέλι»

Απλώς χορεύω ή μήπως...

Γράφει ο Βασίλης Σαλούστρος

Διαβάζουμε συχνά ότι ο χορός είναι έκφραση, είναι τρόπος επικοινωνίας, είναι τελετουργική διαδικασία. Σωστά. Είναι όλα τα παραπάνω. Πριν από όλα όμως, ο χορός είναι ρυθμός και κίνηση και είναι σε άμεση σχέση, σε ουσιαστικό δεσμό, με την μουσική και το τραγούδι.

Αυτό το τελευταίο χαρακτηριστικό είναι που δίνει στον χορό την ζωντάνια, τον αυθορμητισμό του, την μιμητική του διάσταση. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι που κάνουν τον χορό να συνεπαίρνει μικρούς και μεγάλους και κυρίως μικρούς σε μια παιχνιδιάρικη, αυθόρμητη διαδικασία, να αναζητήσουν και να αναπαράγουν την πολιτισμική τους ταυτότητα μέσα στον πλουραλισμό και την πολυπολιτισμική πραγματικότητα του σήμερα.

Η πολιτισμική και κοινωνική διάσταση του χορού είναι σημαντική. Εξίσου σημαντική είναι όμως και η συμβολή του στην αναπτυξιακή διαδικασία των παιδιών. Μελέτες παγκοσμίως έχουν αποδείξει ότι, μέσω της χορευτικής δραστηριότητας, οξύνεται η παρατηρητικότητα, η μνήμη, η προσοχή, η συγκέντρωση και η διαδικασία λήψης αποφάσεων. Επιπροσθέτως, βελτιώνεται η φυσική κατάσταση, η δύναμη και η αντοχή των παιδιών καθώς και ο νευρομυικός συντονισμός και συγχρονισμός του σώματος. Αναπτύσσεται η ευλυγισία, η γνώση και έλεγχος του σώματος (σωματογνωσία και κιναίσθηση). Τέλος, το παιδί διδάσκεται την έννοια του ορίου, της τήρησης κανόνων, καλλιεργείται η υπομονή του και η ικανότητα προσαρμογής τόσο στο φυσικό όσο και στο κοινωνικό περιβάλλον.

Στην πορεία, τα παιδιά ανακαλύπτουν ότι ο χορός φέρνει κι άλλα στοιχεία κοντά, όπως οι φορεσιές, οι γιορτές, τα πανηγύρια, οι συνταγές, οι περιστάσεις, η λαϊκή σοφία, το ήθος και ο τρόπος ζωής.

Συνεπώς, μέσω του χορού το παιδί σιγά σιγά γίνεται φορέας και κοινωνός της λαογραφίας και της παράδοσης. Τότε, η πολιτιστική κληρονομία γίνεται πλέον ζωντανή πραγματικότητα στην καθημερινότητα τους.

Αυτή η μύηση στην λαογραφία μέσω

συνέχεια στη σελίδα 22

Κρητικόπουλα που διακρίθηκαν

Γιάννης Εμμαν. Κυβερνητάκης

Γιάννης Εμμαν. Κυβερνητάκης

Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου με ιδιαίτερη ευαισθησία και λεπτότητα παρακολουθεί την πορεία των παιδιών, μελών και φίλων της Αδελφότητας και χαίρεται μαζί τους οσάκις τα παιδιά αυτά πετυχαίνουν στους στόχους τους. Έτσι, έχει καθιερώσει, από χρόνια, να τιμά την είσοδο των Κρητικόπουλων στα Πανεπιστήμια, θεωρώντας ότι η επιβράβευση αυτή ενισχύει ηθικά την προσπάθεια που παιδιά και γονείς έχουν καταβάλει για να κατακτήσουν τη ζωή.

Όταν, στο διάβα των χρόνων, πληροφορείται ότι αυτά τα παιδιά έχουν μια ανοδική επιτυχημένη πορεία και μια ξεχωριστή πρόοδο που σηματοδοτεί και την επαγγελματική τους ανέλιξη, τότε χαίρεται διπλά.

Ένα από τα παιδιά αυτά είναι ο γιατρός Γιάννης Εμμαν. Κυβερνητάκης ο οποίος, ύστερα από μια επιτυχημένη ακαδημαϊκή πορεία έχει ξεχωρίσει και έχει εκλεγεί επίκουρος καθηγητής Μαιευτικής – Γυναικολογίας στη Γερμανία.

Η διάκρισή του τιμά και την Κρήτη αλλά και την Ελλάδα γιατί τα ελληνοκεντρικά πιστεύω του επιστήμονα αυτού, όσο και η ιδέα της Κρήτης τον ακολουθούν παντού όπου ζει και δραστηριοποιείται.

Σοφία Καβαλάκη

Σοφία Καβαλάκη

Μια άλλη διάκριση, που τιμά την κρητική παροικία της Ρόδου, είναι η κατάκτηση, τον Σεπτέμβρη που πέρασε, από την εντεκάχρονη μαθήτρια Σοφία Καβαλάκη του χρυσού μετάλλιου, στην κατηγορία που συμμετείχε, στους Βαλκανικούς αγώνες Ζίου Ζίτσου που έγιναν στη Βοσνία. Η Σοφία Καβαλάκη, εγγονή του Γιώργου Καβαλάκη, έχει πολλές ανάλογες διακρίσεις στο ενεργητικό της και στο παρελθόν, αποτελεί δε μια ανερχόμενη αθλήτρια του συλλόγου «Δωριέας» με προπονητή τον Φιλήμονα Χατζηαντωνίου. Η κατάκτηση του χρυσού μετάλλιου στους Βαλκανικούς αγώνες επιβεβαιώνει την εξαιρετική αγωνιστική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η αθλήτρια η οποία, με τις ευχές όλων και της Αδελφότητας Κρητών, αναμένεται να συνεχίσει την ανοδική της πορεία.

Ντοάδες στον Δία

Γράφει ο Χαράλαμπος Βουτυράκης
Μέλος της Ένωσης Συντακτών Κρητικού τύπου

Ο ΔΙΑΣ, μετεμψυχωμένος σε Τραπεζίτη, ξανάρθε παντοδύναμος να διαφεντέψει την Ελλάδα. Στη γειτονιά μου, σ' ενός τσιγάρου δρόμο, ο Δίας έχει τέσσερις αντιπροσώπους «επί γης». Απού τσι λένε Άτιμα, δεν κατέχω γιάντα. Δύο είναι «Πειραιώς» και δυό «Άλφα». Ο Παμμέγιστος Δίας τως έχει δοσμένη εξουσία ζωής και θανάτου στην ασημαντότητα μου. Από τούτουσας εξαρτάται ανε ζήσω γη ανέ μ-ποθάνω. Μια βολά την εβδομάδα ξεκινώ από το σπίτι μου μουλωχτός, γεμάτος ευλάβεια και κάνοντας από μέσα μου ένα σωρό ντοάδες. Παρακαλιώ να φωτίσει ο Δίας το Άτιμο ντου που πηγαίνω για να μου δώσει τον άρτο μου τον εβδομαδιάτικο, από τα δικά μου λεφτά παρακαλώ. Όντε σιμώνω κοντά στο Άτιμο «Πειραιώς» απου μ' έχει χρεωμένο ο Παντεπόπτης Δίας, κινούνε και τρέμουνε τ' αντικλίνια μου από το δέος απού με κατέχει, γιατί δεν κατέχω είντα διαθέσεις έχει σήμερο. Τελικά, βρίσκομαι μπροστά ντου. Ξανοίγω δεξά, ζερβά μπα να με θωρεί κιανείς κι ύστερα μουλώνω την κεφαλή ταπεινά και κινώ τσι προσευχές και τα παρακάλια. «Μεγαλοδύναμε Δία, ανέ θες φώτισέ το να μου δώσει απού τα λεφτά μου όσα χρειάζομαι να μη μ-ποθάνω τση πείνας». Έντρομος, ψοφοδεής, στέκω μπροστά στο Άτιμο «Πειραιώς», χωρίς ίχνος περηφάνιας, πού περηφάνια τέτοιους καιρούς τση ξεφτίλας. Λέω του, «Όλη την εβδομάδα την επέρασα με την αθιβολή σου, μεγάλη η χάρη σου Δία μου, με αναγκαστική νηστεία και προσευχή. Ελέησε με, και κάμε μου τη χάρη άμα βάλω στη μπούκα ντου ετούτηνιε την κάρτα απού μού 'δωσε η χάρη σου, εμένα του άχρηστου, ακαμάτη και ανεπρόκοπου, να τηνέ καταπιεί και κάμε να μην τονέ πιάσει αναγούλα και τηνέ ξεράσει, γή να μην τηνέ χωνέψει και δεν τηνέ ξαναβγάλει». Ύστερα, σηκώνω τρεμάμενη τη χέρα μου, και χώνω στη μπούκα του Άτιμου την κάρτα του Δία και με γουρλωμένα μάτια ωσάν τση σκλώπας τηνέ θωρώ να μπαινοβγαίνει λες και είναι αναποφάσιστο το Άτιμο. Σκέφτομαι, ώφου και λω πως δε δα τηνέ καταπιεί. Λέω από μέσα μου τη γητειά «το ωχτό τσι μαμής δεν το κατέχει κιανείς», και, ώ του θαύματος τηνέ καταπίνει. Ως τηνέ κατάπιε κινά και μου γράφει σ' ένα μ-πίνακα γιατί είναι μουγκό κι ό,τι θέλει να πεί το γράφει. Απού τη λαχτάρα μου θολώνουνε τα μάτια μου και δε θωρώ καλά καλά είντα γράφει και φοβούμαι να μην κάμω κιανένα λάθος σα την άλλη βολά που δε μού 'δωσε πράμα. Ξανοίγω καλά και με διατάζει. «Γράψε μου το Πίν σου, να δω ανέ σε γνωρίζω». Κατέχω το βέβαια πως εδά μπλιό όλοι είμαστε Πίν και όϊ αθρώποι με ψυχή, με αισθήματα, χαρές, λύπες και προσωπι-

συνέχεια στη σελίδα 21

συνέχεια από τη σελίδα 20

κότητα, αλλά μόνο αριθμοί. Χωρίς το Πιν του Δία, είμαστε ποθαμένοι, μηδενικά. Απού τον χιαχιρντισμό μου, γράφω λάθος ποιος Πίν είμαι. Θωρώ να γυαλίζουνε τα τετραγωνάκια απού έχει το Άτιμο και σ' ένα γράφει «Λάλιε δε σε κατέχω». Ο ίδρως τρέχει απού το κούτελο μου. Θωρώ με να πεινάσω την εβδομάδα απού 'ρχεται. Συγκεντρώνομαι, σβήνω το λάθος Πιν και αντιγράφω το σωστό από ένα χαρτάκι απού κρατώ στην τσέπη μου καλού κακού. Ο πισινός μου, αυτός που έρχεται εκείνια την ώρα να πάρει κι αυτός λεφτά και με θωρεί να αντιγράφω, μου λέει αυστηρά. «Ο Δίας, μας απαγορεύει να έχομε γραμμένο το Πιν μας γιατί είναι αμαρτία, κατέχεις το;». «Κατέχω το, του πηλογούμαι, μα έχω Αλτσχάϊμερ. Είντα να κάμω απού και με Αλτσχάϊμερ πεινώ;». «Καλά, μου λέει, τελείωνε γιατί έχω κι εγώ αγωνία ανέ μου δώσει απού τα λεφτά μου σήμερο». Εδά, το πέτυχα το Πιν και στο κουτάκι του Άτιμου γράφει ξινισμένα, «πόσα θες;». Σκέφτομαι κι εγώ, λες να με λυπήθηκε ο παντοδύναμος Δίας, και να μου δώσει πιά πολλά λέφτά απού την άλλη βολά; Στο κάτω κάτω δικά μου λεφτά είναι Ξανοίγω με πονηρό μάτι το Άτιμο, και γράφω 500. Κι αμέ; Γράφει μου: «Ζήτηξε άλλο ποσό, ίσαμε 420». Είντα να κάμω κι εγώ, ο δούλος του Δία, γράφω 420 απού θέλει το Άτιμο, και με συναισθήματα ευγνωμοσύνης , θωρώ να μου πηλογάται το Άτιμο «πάρε την κάρτα και περίμενε τα λεφτά σου» και γροικώ να μου σφυρίζει κλέφτικα, ενώ η κάρτα μου ξεπροβαίρνει απού την μπούκα ντου. Ωσάν αστραπή την αρπώ μην την ξανακαταπιεί γιατί, χωρίς αυτή είμαι ένα μηδενικό, ένα τελειωμένο Πίν. Με ευλάβεια απλώνω τη χέρα μου και παίρνω τα λεφτά απού τον πισινό ντου, μόλις ξεπροβαίρνουνε βραστά βραστά. Με σεβασμό μισεύγω με μικρά πισινά ζάλα απού το Άτιμο και ευχαριστώ τον Δία γιατί ήκουσε τσι ντοάδες μου και ήκαμε το Άτιμο ντου να μου δώσει κάμποσα λεφτά απού τα δικά μου, αλλά όϊ όσα είχα χρεία εγώ, μα όσα εγούσταρε αυτό. Α δεν είναι ετούτονε δικτατορία, τότεσας ειντά 'ναι δικτατορία; Θεέ μου αληθινέ των χριστιανών και γιάντα ήφησες να καταντήσω δούλος του Δία των Τραπεζών που με ανάγκασε στον έσχατο εξευτελισμό να κάνω ντοάδες για να μου δώσει ωσάν τον διακονιάρη ό,τι προαιρείται απού τα δικά μου λεφτά; Θεέ μου θαρρώ πως πρέπει να ξαναπέψεις τον καλό Χριστούλη, τον γιό σου, να πάρει το μαστίγιο και να διώξει απού τον λαό σου τους σαράφηδες- τραπεζίτες και τον Δία ντως απού βρωμέζουνε την εκκλησία σου, πριχού μασε ποθάνουνε. Αλλιώς, δώσε μου δύναμη να κινήσω να τραγουδώ «πότε δα κάμει ξαστεργιά, πότε δα Φλεβαρίσει να πάρω το ντουφέκι μου» να ξεθαρέψω και να 'ποθάνω φωνιάζοντας «καλύτερα μιάς ώρας ελεύθερη ζωή παρά σαράντα χρόνους σκλαβιά και φυλακή». Γιατί στη φυλακή δα καταλήξομε όλοι σιγά σιγά, από το χρέος που σκόπιμα μασε βάλλανε. Δώσε μου εσύ τη δύναμη κι εγώ δεν δα τραγουδώ μόνο…μπορεί και να δακάσω και κιανένα τζάρουκα.

Ηγουμενίδιον - Ηγουμενιδάκιον*

Γράφει ο Γιώργος Ψαρολογάκης

Ιούνης του1918. Κυριακή πρωί. Μόλις έχει τελειώσει η λειτουργία κι ο Νικόλαος, νεαρός δάσκαλος τότε, ασπροντυμένος με το λινό υφαντό κουστουμάκι του, πίνει τον καφέ του μαζί με τους άλλους δασκάλους του σχολειού και τις υπόλοιπες αρχές του χωριού καθισμένος κάτω από τον "πέρα" πλάτανο, στον καφενέ του Καζάνη.

Την ώρα εκείνη ανέβαινε από τον δρόμο των λιβαδιών, ο Βασίλης «συνταξιούχος μαθητής» της έκτης του δημοτικού, που έχει φτάσει αισίως στα δεκάξι του χωρίς να έχει πάρει απολυτήριο, από το Δημοτικό και επί πλέον έχει δεινοπαθήσει στα χέρια του Νικόλαου από τις τιμωρίες και το ξύλο. Το σουλούπι του είναι αξιοθρήνητο... Κοκαλιάρης, βρώμικος, αξυπόλυτος. Στο χέρι του κρατεί μια καστανιά, γεμάτη με μαύρα μούρνα, που τα είχε κόψει, πριν από λίγο, από τις μαυρομουρνιές που έβρισκε στο δρόμο, όπως ανέβαινε από τα λιβάδια.

Μόλις βλέπει τον Νικόλαο να κάθεται αμέριμνος μαζί με όλους τους άλλους, του 'ρχεται το αίμα στο κεφάλι. Θυμάται το ξύλο που έχει φάει από τα χέρια του, όλα αυτά χρόνια και θολώνει το μάτι του. Σκέφτεται πως είναι ιδανική ευκαιρία να πάρει επί τέλους εκδίκηση από τον δυνάστη του, εδώ και τώρα. Με προφυλάξεις για να μη τον πάρει χαμπάρι ο Νικόλαος, φτάνει κοντά του και βουτώντας και τα δυο του χέρια μέσα στην καστανιά με τα μαυρόμουρνα, τα σφίγγει, τα ξεζουμίζει κι αρχίζει να πασαλείφει τον Νικόλαο, που αιφνιδιάστηκε και δεν μπόρεσε να αντιδράσει καθόλου, από πάνω ως κάτω, κάνοντάς του το, μέχρι πριν λίγο κάτασπρο κουστούμι του, κατακόκκινο, σαν να ήτανε τραυματισμένος του θανατά, ενώ συγχρόνως, καγχάζει θριαμβευτικά «Ηγουμενίδιον, Ηγουμενιδάκιον… Ηγουμενίδιον, Ηγουμενιδάκιον…» Φυσικά, όπως καθένας μπορεί να φανταστεί, ο Βασίλης δεν ξαναπέρασε πια, ούτε απέξω από το σκολειό...

**Την παρακάτω ιστορία την άκουσα από τον ίδιο τον Νικόλαο στον καφενέ του πατέρα μου, ένα βράδυ πριν πολλά – πολλά χρόνια.*

Απλώς χορεύω ή μήπως...

συνέχεια από τη σελίδα 18

του χορού μορφώνει τα παιδιά κοινωνικά. Τους δίνει ταυτότητα, τους κινητοποιεί την περιέργεια και τους διευρύνει τους ορίζοντες.

Μαθαίνουν τα παιδιά ότι η διαφορετικότητα κάθε παράδοσης και η κατανόηση της, είναι δρόμος που οδηγεί προς τον σεβασμό, την αποδοχή, την συναδέλφωση και την ειρηνική συνύπαρξη με τους άλλους.

Η παράδοση δεν είναι μόνο το απόσταγμα της μακραίωνης πορεία μας, είναι εργαλείο ανάπτυξης και καλλιέργειας της φυσικής, κοινωνικής και πνευματικής υγείας των παιδιών μας. Είναι φωτεινός φάρος για να μην ξεχνούμε από πού ερχόμαστε και να βλέπουμε πού πάμε.

Τα παιδιά δεν χορεύουν απλώς… απλώς χορεύοντας γίνονται καλύτεροι άνθρωποι.

«Του Ψηλορείτη οι στράτες»
Έγραγαν για τα 100 τεύχη του περιοδικού

ΚΡΗΤΙΚΑ ΝΕΑ
Δεκέμβριος 2015

Η κυκλοφόρηση του εκατοστού τεύχους της περιοδικής έκδοσης «του Ψηλορείτη οι στράτες» της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου, δίδει την έξοχη ευκαιρία για έναν εγκάρδιο χαιρετισμό επαίνου και θαυμασμού στην Αδελφότητα, για το όντως εντυπωσιακό αυτό επίτευγμα, εν μέσω μάλιστα δυσμενών οικονομικών κ.α. συγκυριών για την πολιτιστική δραστηριότητα των ανά την χώρα τοπικών συλλόγων, που με πάθος ποικιλότροπα αγωνίζονται για να μη διακοπεί ή απωλεσθεί η επαφή των μελών τους με την όποια γενέτειρα, μακράν αυτής ευρισκομένων.

Εκατό τεύχη (!), αρχής γενομένης από τον Ιούλιο του 1989, που καθένα έχει το δικό του ενδιαφέρον με την ιστορικο – λαογραφική συνήθως θεματολογία του και με εξαίρετα κατά καιρούς αφιερώματα, μαζί με πλούσια κάθε φορά εικονογράφηση, αρχειακής αξίας ενίοτε. Μια 26χρονη εκδοτική δραστηριότητα που εντάσσεται σε ευρύτερη πολιτιστική και κοινωνική προσφορά του «Ψηλορείτη», όπως θεατρικές παραστάσεις, εκμάθηση χορών και μουσικών οργάνων, φολκλοριστικές κ.α. εκδηλώσεις, που δείχνουν έμπρακτά ότι «η καρδιά τση Κρήτης χτυπά και στη Ρόδο», όπως και το «μότο» του περιοδικού…

Στον θερμό αυτόν εδώ χαιρετισμό στον «Ψηλορείτη» και στο δραστήριο Διοικητικό Συμβούλιό του (πρόεδρος, ο Νεαπολίτης Γιάννης Νιωτάκης, υπεύθυνος και της έκδοσης του περιοδικού, καθώς και κύριος αρθρογράφος του), ας προστεθούν και εγκάρδιες ευχές για απρόσκοπτη συνέχιση του έργου του, με τις «στράτες» να αποτελούν συνεκτικό κρίκο των μελών του, κρατώντας αείποτε εναργή την επικοινωνία με τη γενέτειρα καταγωγής.

Δρ Γεωργ. Ν. Αικατερινίδης

Ελευθερόπολις – Οκτ. Δεκ. 2015
Τρίμηνη περιοδική έκδοση των Αρμένων Αποκορώνου Χανίων

«Του Ψηλορείτη οι στράτες», η περιοδική έκδοση της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου, έφτασε αισίως στο 100ο τεύχος…

…Συγχαρητήρια σε όλους τους συντελεστές της όμορφης αυτής έκδοσης… και τις ευχές μας για τη συνέχιση της προσπάθειάς τους.

Χανιώτικα Νέα
25-11-2015

Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου είναι ίσως η πλέον δραστήρια και αξιόλογη κίνηση Κρητών έξω από την Κρήτη και πολλές φορές ξεπερνά με θαυμαστές εκδηλώσεις και αυτή τη «μητέρα» Κρήτη.

Διαθέτει δική της στέγη στη Ρόδο και έχει δημιουργήσει πολλά τμήματα με θαυ-

συνέχεια στη σελίδα 28

Βιβλία που πήραμε

Δημήτρη Θεοδοσάκη
«Τα καημένα χωριά της Βιάννου» - Ηράκλειο 2015

Έχει και στον παρελθόν ασχοληθεί με τη θυσία της Βιάννου, κατά τη Γερμανική κατοχή ο συγγραφέας Δημήτρης Θεοδοσάκης. Το Δοξαστικό στη θυσία της Βιάννου είναι ένα δάκρυ στο θυμητάρι της μνήμης. Εδώ όμως, στο καινούργιο του βιβλίο «Τα καημένα χωριά της Βιάννου» ο «ταχυδρόμος του Κάστρου» δίνει, για να έχουν παρακαταθήκη οι επόμενες γενιές μια μοναδική καταγραφή από ιστορικά ντοκουμέντα που αναφέρονται στα καημένα χωριά της Βιάννου.

Τα πρόσωπα, τα γεγονότα, οι συνθήκες κι οι καταστάσεις αποκτούν μια ανάγλυφη όσο και γεμάτη συναισθηματική φόρτιση δυναμική που με την πένα του συγγραφέα συνεπαίρνουν τον αναγνώστη και τον μεταφέρουν σ' εκείνα τα χρόνια της καταχνιάς και της καταστροφής.

Είναι, οι καταγραφές του, ένα ανεπανάληπτο ψυχογράφημα του σκληρού κατακτητή, του Γερμανού. Της ψυχρότητας, προσωποποιημένης και της σκληρής του καρδιάς. Κι από την άλλη σ' όλα του τα κείμενα αναδεικνύεται η άδολη αγάπη του Κρητικού προς την Πατρίδα και η θέλησή του να την υπερασπιστεί ακόμη κι αν το τίμημα είναι η ζωή του.

Η προσφορά του συγγραφέα Δημήτρη Θεοδοσάκη στον ιδιαίτερο τόπο καταγωγής του, τη Βιάννο, αλλά και στην Κρήτη ολόκληρη είναι μοναδική. Και φανερώνει τη μεγάλη του αγάπη στον τόπο που τον γέννησε, την αγάπη του στους ανθρώπους, την αγάπη του σ' ό,τι έχει ιδιαίτερη αξία για τον άνθρωπο. Οι βιωμένες από την προηγούμενη γενιά πικρές σελίδες της ιστορίας του τόπου μας βρίσκουν τη θέση που τους ανήκει στις καρδιές των ανθρώπων από καταγραφές, όπως είναι η καινούργια, μοναδική δουλειά του Δημήτρη Θεοδοσάκη «Τα καημένα χωριά της Βιάννου».

Από το βιβλίο σας μεταφέρουμε τι

συνέχεια στη σελίδα 25

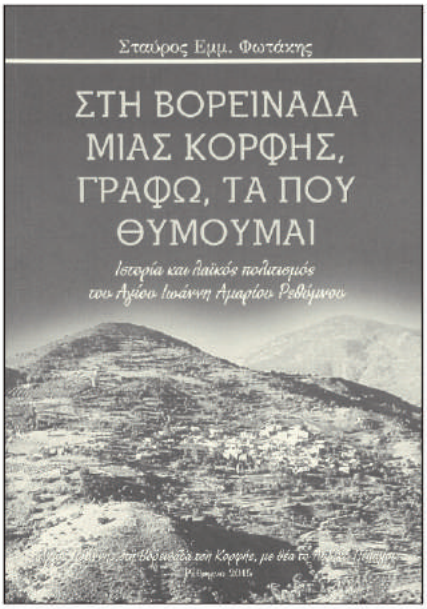
συνέχεια από τη σελίδα 24

γράφει μια εντοιχισμένη πλάκα στο μετόχι του Γ. Βερβελάκη, τη Λυγιά.

«Σ' αυτό εδώ το μετόχι στις 14-9-1943 σκοτώθηκαν από τους Γερμανούς, αφού βασανίστηκαν απάνθρωπα, τα παιδιά του Γεωργίου Βερβελάκη από το Κεφαλοβρύσι Βιάννου. Ευαγγελία 8 ετών, Μαρία 12 ετών, Στυλιανός 15 ετών. Γιατί αρνήθηκαν να δείξουν που είχε κρυφτεί ο πατέρας τους».

Το βιβλίο του Δημήτρη Θεοδοσάκη «Τα καημένα χωριά της Βιάννου» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Σμυρνιωτάκης».

Σταύρου Εμμ. Φωτάκη
«Στη βορεινάδα μιας κορφής, γράφω, τα που θυμούμαι – Ιστορία και λαϊκός πολιτισμός του Αγίου Ιωάννη Αμαρίου Ρεθύμνου»
Ρέθυμνο 2015.

Ο εν αποστρατεία στρατηγός της Ελληνικής Αστυνομίας Σταύρος Φωτάκης κάθε άλλο από απόστρατος μπορεί να θεωρηθεί. Είναι τόσο πλούσια και πολύπλευρη η πολιτιστική δράση που έχει αναπτύξει που θα απαιτούνταν να διαθέσουμε δυο σελίδες τουλάχιστον του περιοδικού μας για να αναφέρουμε τα ενδιαφέροντα, τις διακρίσεις, τα εκδοθέντα βιβλία του, τις συμμετοχές του σε πολιτιστικά σωματεία με ξεχωριστό εκείνο της παρέας του ριζίτικου τραγουδιού «Αμαριώτες» και πλήθος άλλων.

Το τελευταίο του πνευματικό δημιούργημα «Στη βορεινάδα μιας κορφής, γράφω, τα που θυμούμαι», είναι ένα αφιέρωμα στο χωριό του, Άγιος Ιωάννης Αμαρίου. Μια εξαιρετική έκδοση που περικλείει την αγάπη του στον τόπο που τον γέννησε αλλά κύρια την αγάπη στην Κρήτη και σ' ό,τι περιλαμβάνεται στην ευρύτερη έννοια «Ιδέα της Κρήτης» που ενεργοποιεί το πνεύμα και τα ενδιαφέροντά του. Το περιεχόμενο του βιβλίου του αυτού, προϊόν ενδελεχούς έρευνας και επίπονης εργασίας είναι ένα μοναδικό, πιστεύουμε, ντοκουμέντο για το χωριό και την περιοχή του Αγίου Ιωάννη όσο και για τους ανθρώπους που έζησαν σ' αυτό. Με μοναδική ευαισθησία και υπευθυνότητα προσεγγίζει, καταγράφει και αναδεικνύει την ιστορία του τόπου, τους ανθρώπους που θυσιάστηκαν στους αγώνες της πατρίδας, τα επαγγέλματα, πλήθος λαογραφικών όσο και ηθογραφικών καταγραφών, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό, αλλά και την ανάδειξη των ιδιαιτέρων τοπικών περιοχών

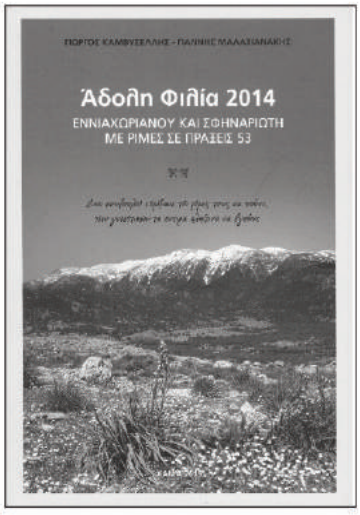
συνέχεια στη σελίδα 26

συνέχεια από τη σελίδα 25

που για τον Αμαριώτη έχει ξεχωριστή αξία.

Ο συγγραφέας Σταύρος Φωτάκης έχει ακόμη να δώσει πολλά στη Γραμματεία της Κρήτης. Εκτός από τα βιβλία του που έχουν εκδοθεί πρόκειται σύντομα να εκδώσει τα καινούργια του δημιουργήματα που έχει στο συρτάρι του. Τα περισσότερα έχουν τύχει διακρίσεων όπως και το βιβλίο που παρουσιάζουμε «Στη βορεινάδα μιας κορφής, γράφω, τα που θυμούμαι» που έχει πάρει έπαινο από την Ακαδημία Αθηνών.

Γιώργος Καμβυσέλλης
Γιάννης Μαλαξιανάκης
«Άδολη Φιλία 2014» - Χανιά 2015

Το καλό μας φίλο Γιώργο Καμβυσέλλη που ξεκίνησε από τη Μυτιλήνη και έχει «αγκυροβολήσει» στο Σφηνάρι Χανίων τον έχουμε σε μια ξεχωριστή θέση στην καρδιά μας, κι ας μην τον ανταμώσαμε ποτέ. Βέβαια εκείνος σε μια του αφιέρωση γράφει:

Από την Κρήτη κίνησα
απού ο ήλιος γέρνει
τσι ρίμες να χαρίσω σας
π' αγάπη σ' όλους φέρνει.
Δυο κουζουλοί εστήσαμε
την «Άδολη φιλιά» μας
αδερφοχτοί γινήκαμε
κι έσμιξε η λαλιά μας.
Θε να 'ρθω θέλει στο νησί
με χώμα απ' την Κρήτη
να χαιρετώ τη Ρόδο μας
από τον Ψηλορείτη.

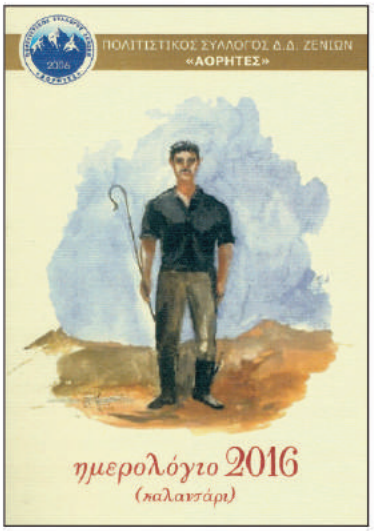
Αυτή η αφιέρωση συνόδευε το καινούργιο του πνευματικό δημιούργημα «Άδολη Φιλία 2014» που μας έστειλε και περιλαμβάνει το κονταροχτύπημά του, με ρίμες, με το φίλο του από τον Σφηνάρι Γιάννη Μαλαξιανάκη. Η ευγένεια της προσπάθειας όσο και η αγνότητα της σκέψης και δημιουργικής διάθεσης, κυρίαρχα δε η αγάπη των ανθρώπων επιστεγάζουν αυτή την όμορφη καταγραφή.

Εμείς δεν έχουμε τίποτα άλλο να προσθέσουμε εκτός από την ευχή η φιλία αυτή των δημιουργών της μονομαχίας, με ρίμες, του Γιώργου Καμβυσέλλη και Γιάννη Μαλαξιανάκη να στέκει στον αιώνα. Και να δούμε κι άλλες πολλές τέτοιες καταγραφές κι από άλλους φίλους την εποχή μας. Πιστεύουμε ότι το έχουν αυτό οι άνθρωποι ανάγκη. Όσο και την αφορμή να γίνει τούτο πραγματικότητα. Στην προμετωπίδα του βιβλίου διαβάζουμε.

Δυο κουζουλοί εσμίξανε
τσι ρίμες τους να πούνε,
των γνωστικών τα όνειρα
αληθινά να βγούνε.

συνέχεια στη σελίδα 27

Ημερολόγιο 2016 (Καλαντάρι) Πολιτιστικός Σύλλογος Δ.Δ. Ζενίων «Αορήτες»

Με το έμπα του καινούργιου χρόνου ένα όμορφο καλαντάρι μας έφερε ευχές από το Μεραμπέλλο. Είναι μια έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Ζενίων Λασιθίου «Αορήτες». Το Δ.Δ. Ζενίων περιλαμβάνει τα Λασιθιώτικα χωριά Ζένια, Άνω Αμυγδάλοι, Κάτω Αμυγδάλοι, Ρουσαπιδιά και Ανδριανός. Το καλαντάρι όμως αυτό είναι ξεχωριστό. Σε κάθε του σελίδα έχει ένα πλήθος λαογραφικών, ηθογραφικών όσο και μαντινάδων, παροιμιών και παρατηρημάτων. Τα κείμενα και το ημερολόγιο έχει επιμεληθεί ο λαογράφος – συγγραφέας Μιχάλης Χουρδάκης – Νίσπιτας. Αυτές οι καταγραφές του Νίσπιτα το κάνουν και μοναδικό. Θα πρέπει επίσης να επαινεθεί η πρωτοβουλία των νέων του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου που ζήτησαν από έναν ξεχωριστό γνώστη της παράδοσης του τόπου μας, το Μιχάλη Χουρδάκη, να επιμεληθεί του υλικού που περιλαμβάνεται στο καλαντάρι. Εδώ έχουμε μια ουσιαστική μεταλαμπάδευση της παράδοσης από το χτες στο σήμερα με το φως που έχει στα σεντούκια του κρυμμένο ο Νίσπιτας και που κάθε φορά που του δίνεται η ευκαιρία, με αγάπη και ανιδιοτέλεια, το φως αυτό το φέρνει και το μοιράζει στους νέους που περιμένουν να «παραλάβουν» τη σκυτάλη στο πέρασμα του χρόνου.

«Ένα νέο μουσείο γεννιέται...» Ημερολόγιο 2016 Πολιτιστικής & Λαογραφικής Εταιρείας Απάνω Μεραμπέλλου.

Το ημερολόγιο 2016 που εξέδωσε η ΠΛΕΑΜ είναι ένα εξαιρετικό αφιέρωμα στο μουσείο της που από φέτος στεγάζεται στο χώρο του παλιού Γυμνασίου της Νεάπολης Μεραπέλλου. Το λαογραφικό αυτό μουσείο με μοναδικά εκθέματα λαογραφικού και ιστορικού χαρακτήρα στηρίζει την παράδοση του τόπου μας.

Οι σελίδες του ημερολογίου είναι πλούσιες σε υλικό που αναφέρεται στην ιστορία του τόπου με φωτογραφίες και κείμενα που ενημερώνουν τον αναγνώστη για τις δράσεις της Λαογραφικής Εταιρείας.

Η προσφορά του φετινού ημερολογίου είναι πολύ μεγάλη δεδομένου ότι κρατά σε συνοχή τους ανθρώπους που μένουν ή κατάγονται από το Μεραμπέλλο. Να σημειώσουμε ότι πρόεδρος της ΠΛΕΑΜ είναι η Φιλόλογος Μαρία Κωστάκη ενώ πρώτος της πρόεδρος ήταν ο ξεχωριστός φίλος της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου Γιάννης Κούνδουρος.

Με βάρσαμο κι αρισμαρή - μαντιναδολόγοι

Η απόγνωση του γέρου

Δεν έχω άλλη αντίφαξη*, «με πήρε η κάτω βόλτα»
δε βγάνω τ' ανεβόλεμα ως το 'βγανα και πρώτα.
Κουράγια δεν μπορώ να βρω, καϊρέτια δεν ελπίζω.
Καζάντια; Ποκαζάντισα, τη μοίρα μπλιο δε 'ρίζω.
Τα ζάλα μου κοπήκανε και 'πόμεινα στο δρόμο
ερένταρα καταμεσής, μπαΐλτισα* 'πο τρόμο.
Οι όφιδες με ζώσανε, αντίφαξη πού να 'βρω
να τσοι ξεκάνω τσοι τροζούς και να τσοι ξεζουμάρω;
Γιάντα ζωή με δίκασες, μ' άφησες σαθρακιάρη*
να μη μπορώ τση τζέρας* μου να βάλω χαλινάρι;
Ώφου, και δεν το λόγιαζα πως τση ζωής η στράτα
ταξίδι ήτονε μακρύ κι εδά 'ραξα στην μπάντα.
Ώφου, και δεν το κάτεχα να τρώγω, να γλεντίζω
εδά στα γέρα τα λαλά τα πόδια, μπλιό, δε 'ρίζω.
Κοντό, δεν ήμουν πέτακας* που πήδα τσι κεφάλες
δίχως καλίκωση* κιαμιά, μα 'χε αντοχές μεγάλες;
Κοντό, δεν ήμουν μενεξές που μοσκοβόλειε χρόνια
κι οι κοπελιές τον μύριζαν 'πό τα ψηλά μπαλκόνια;
Δυο δυο τα σήκωνα εγώ στην πλάτη τα τσουβάλια
κι, ωφ, εφορτωξεφόρτωνα στο γάιδαρο γομάργια*.
Τα νάκαρά* μου τα 'χασα και ντουχιουντίζω* μόνο
τζεβάπι* δεν μπορώ να βρω, καλλιά 'χω να τελειώνω.
Μια ώρα πλια νωρίτερα ελ' άστρο να με σβήσεις
τούτη τη γη ως πάτησα κι άλλος να την πατήσει.

**Αντίφαξη = αντοχή, Μπαΐλντισα = κουράστηκα, απόκαμα, Σαθρακιάρης = φθαρμένος από την πάροδο του χρόνου, Τζέρα = ψυχική δύναμη, Πέτακας = ακρίδα, Καλίκωση = υπόδηση, Γομάρια = φορτία, Νάκαρα = σωματική δύναμη, Ντουχιουντίζω = σκέφτομαι, Τζεβάπι = απάντηση,*

Άννα Τακάκη - Μαρκάκη «Στσι γειτονιές του Ρώκριτου»

«Του υηλορείτη οι στράτες» - Έγραψαν για τα 100 τεύχη

συνέχεια από τη σελίδα 23

μαστό τρόπο που δραστηριοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου... Τη ρήση «Η καρδιά τση Κρήτης χτυπά και στη Ρόδο» διαβάζουμε στο εξώφυλλο του περιοδικού «του Ψηλορείτη οι στράτες» που κυκλοφορεί κάθε τρίμηνο και ήδη κυκλοφόρησε το πανηγυρικό εκατοστό τεύχος του όπου καταχωρούνται και οι χαιρετισμοί προσωπικοτήτων, Κρητικών και μη...

Αντώνης Πλυμάκης

Αθιβολές

Το ανέβασμα του χοχλιού

Ως επέτα στα θεόρατα ένας αετός, θωρεί στο καμπαναριό μιας ψηλής εκκλησάς το χοχλιό να σύρνεται.

Κάνει 'τσε μια με τσι φτερούγες και χαμηλώνει.

- Πως ενέβηκες μωρέ χοχλιέ εστόσονά ψηλά;

- Με το γλύψιμο, το σύρσιμο και με τα κέρατά μου απηλοήθηκ' ο χοχλιός.

Μιχάλης Ε. Χουρδάκης
Νίσπιτας «Τα διάφορα του Νίσπιτα - Τόμος Β'»

νάκλια

Ρασιδορήνη

Η Ρασιδορήνη ήτανε από τη Βόνη Ηρακλείου. Πολύ γνωστή μαντιναδολόισσα την εποχή της.

Μια φορά έγινε γάμος και ήρθε στο χωριό μας, την Αγία Παρασκευή Πεδιάδας, με το ψίκι από τη Βόνη (1930). Στο γλέντι που έγινε στο σπίτι του γαμπρού επιάστηκε με χωριανούς μου ντεληκανήδες στις μαντινάδες κι ένας, για να τηνε πειράξει, επειδή ήτανε μελαχρινή και μικρόσωμη, της λέει:

Μαυροσκουπιά 'πο το γιαλό, ζουρίδα από το δάσο,
μαύρο τσικαλοστούμπωμα και πού θα σε κρεμάσω.

Κι επειδή ήξερε αυτή πως ο ντεληκανής ήτανε φτωχός και δεν είχε σπίτια, κι εκείνη την εποχή οι καλοί γαμπροί έχτιζαν πρώτα τα σπίτια τους κι ύστερα γυρεύανε τη νύφη, του λέει:

Έχεις τα εσύ τα σπίθια σου κι είναι με τα μπαλκόνια,
μόνο τσι τοίχους λείφτουνται και τη στεγή ακόμα.

Αριστοφάνη Χουρδάκη
«Εύθυμες κρητικές ιστορίες και ανέκδοτα - βιβλίο δεύτερο»

ΚΑΣΑΠΗΣ Β. & ΣΚΟΥΛΑΣ Β. Ο.Ε.

Εμπορίο & Σερβις Ελαστικων

✓Ειδικές τιμές στους Κρητικούς και στους φίλους της Αδελφότητας!

6ο χλμ. Λ. ΡΟΔΟΥ - ΛΙΝΔΟΥ • Τηλ.: 2241064025

INTERNATIONAL COACH service

Αθηνών 2, Ρόδος Τ.Κ. 85100
Τηλ. & Fax: 22410 64106
E-mail: inter-coachservices@hotmail.com

people & people

Εθνάρχου Μακαρίου 4 , Ρόδος 851 00
Τηλ. 22410 36444

ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΗΡΟΔΟΤΟΣ Ι.Μ.Ε. Ε.Π.Ε.

Μανώλης Ψυχογιός

ΕΔΡΑ: ΚΡΗΤΗ 5ο χλμ. Ηρακλείου Μοιρών
Τηλ.: 2810543418, Fax: 2810543419, Κιν. 6944337438
ΑΠΟΘΗΚΗ ΡΟΔΟΥ: 6ο χλμ. Ρόδου - Καλλιθέας
Τηλ.: 2241069319, Κιν. 6944337438

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΜΑΝΑΒΙΚΟ
Από το 1953
ΣΚΟΝΗΣ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ & ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΡΟΔΟΥ - ΚΑΛΥΜΝΟΥ - ΚΡΗΤΗΣ
Πώληση Χονδρική -Λιανική

Καναδά 37, Ρόδος • Τηλ.: 22410 21779
E-mail: skonisfruit@hotmail.com

Business Software
πληροφορική για επιχειρήσεις

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΑΜΒΑΚΑΣ Α.Ε.
ΚΩΝ. ΤΣΑΤΣΟΥ & ΛΙΝΔΟΥ ΓΩΝΙΑ
85100 ΡΟΔΟΣ
Τ. 22410 75218 - 44400
F. 22410 43396
www.b-soft.gr | dt@b-soft.gr

• Παξιμάδια
• Επάζυμα
• Κουλούρια
• Κριθαροκουλούρες

ΟΛΑ τα είδη Αρτοποιείας, & Ζαχαροπλαστικής

ΠΟΝΤΙΚΑΚΗ Δ. & Σ. Α.Ε.

5ο χλμ. Ρόδου Λίνδου • Τηλ: 22410.64650 62503 - 66430 • Fax: 22410.64620

ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΗ ΡΟΔΟΥ Ο.Ε.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ Ε. - ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΗΣ Π. & Ε.

Γεωργικά Φάρμακα, Λιπάσματα
Σπόροι, Μηχανήματα, Είδη Κήπου
Αυτόματο Πότισμα

Κεντρικό: Σορωνή Ρόδος
Τηλ.&Fax: 2241041142, Κιν. 6944662800
Υποκ/μα: Τριανταφυλλίδη 1, Ασγούρου, Ρόδος, Τηλ. 2241060470, Κιν. 6946002441

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
Μια Λιά
ΕΔΩΔΙΜΑ ΚΡΗΤΙΚΑ

Κρητικό Παντοπωλείο
«Μια ολιά»
Αγνά προϊόντα, με αυθεντικές συνταγές από χωριά και γυναικείους συνεταιρισμούς της Κρήτης.
Βύρωνος 3, Κόβα Ρόδος • Τηλ. 2241033288

FOTO KOLOSSOS

ΚΑΒΡΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ - ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ

ΠΑΣΤΙΔΑ *ΤΗΛ: 2241029544*
ΡΟΔΟΣ *ΚΙΝ: 6972895447*

Ειδικές τιμές στους Κρητικούς και στους φίλους της Αδελφότητας

ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

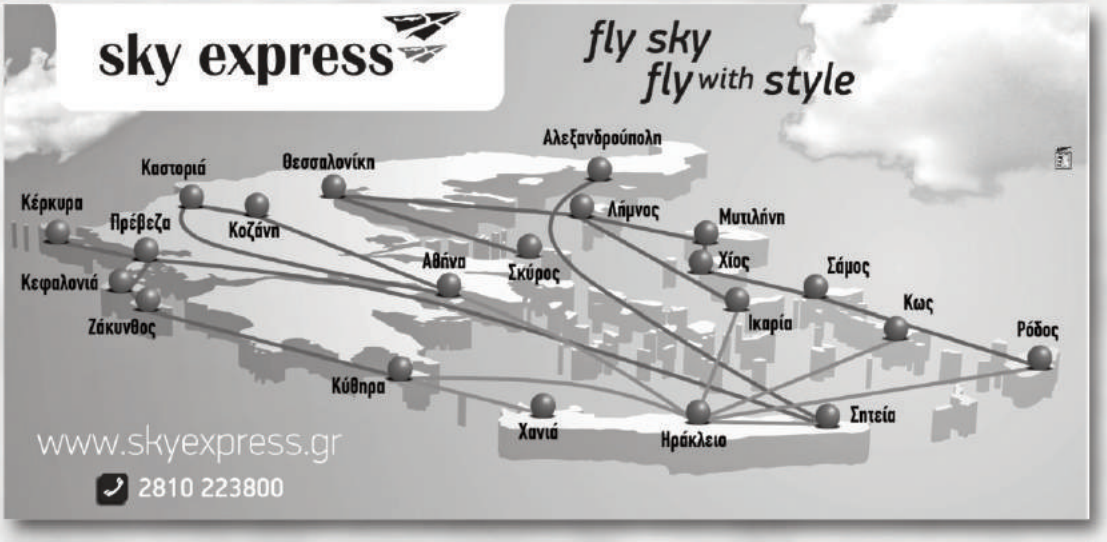
ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΘΑΡΡΙ

Βιβλία, Εικόνες, Εκκλησιαστικά Είδη

Χατζηαγγέλου 3, Ρόδος
Τηλ. 2241035319

Ταβέρνα
ΦΛΩΡΑ

17ο χλμ. Ρόδου - Λίνδου
Αφάντου
Τηλ.: 22410 - 51825
Κιν.: 6978589774

sky express
fly sky
fly with style
Αλεξανδρούπολη
Καστοριά
Θεσσαλονίκη
Κέρκυρα
Πρέβεζα
Κοζάνη
Λήμνος
Μυτιλήνη
Αθήνα
Σκύρος
Χίος
Σάμος
Κεφαλονιά
Ζάκυνθος
Ικαρία
Κως
Ρόδος
Κύθηρα
Χανιά
Ηράκλειο
Σητεία
www.skyexpress.gr
2810 223800

Ι. Ανυφαντάκης ΑΕΒΕ
υδρομεταλ
Επίσημος Συνεργάτης Δωδεκανήσων
LG
Life's Good
υδραυλικά
θέρμανση
κλιματισμός
μπάνιο/πλακάκι
Ρόδος: Περιοχή Ασγούρου, Ρόδος, 85 100, T: 22410.60044, F: 22410.60026, E: inforodos@ydrometal.gr
www.ydrometal.gr

Δροσουλίτες
ακάδικο
με Κρητικούς Μεζέδες
Τώρα σε ΝΕΑ διεύθυνση:
Αλεξ. Διάκου 5, Ρόδος
Τηλ. Ρεζερβέ: 22410 30021